

забезпечення відповідності претендентів встановленим критеріям та залучення до конкурсу більшого кола осіб, що сприятиме змагальності цієї процедури; 7) запобігання залученню внутрішніх претендентів на посаду (осіб які вже працюють в органі), до будь-яких заходів з організації добору кадрів, конкурсу; 8) відображення у документації за результатами проведення конкурсу мотивів прийнятого рішення; 9) запровадження прогресивної системи матеріального та інших видів стимулювання; 10) забезпечення змішаного стилю керівництва; 11) проведення організаційних заходів, що сприяють збереженню службової таємниці [4, с. 129].

Відтак, усунення корупційних ризиків на етапі добору персоналу до органів поліції має вкрай важливе значення, адже якісно проведена процедура формування кадрового ресурсу є запорукою того, що прояви корупції не з'являться в подальшому під час проходження служби працівниками поліції.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-УШ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Джафарова О. В. Деякі аспекти запобігання корупції під час проходження служби в органах Національної поліції. *Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України*. Харків, 2019. С. 100–101.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 171 «Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/171-2015-%D0%BF>.
4. Шатрава С. О. Теорія і практика запобігання корупції в органах Національної поліції України: адміністративно-правове дослідження: монографія. Харків: Діса плюс, 2016. 439 с.

Кобко Євген Васильович,

доцент кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ЗАСАДИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

Узагальнено під антикорупційною державною політикою необхідно розуміти комплекс правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, спрямованих на створення системи запобігання та протидії корупції і усунення причин її

виникнення. При цьому мета антикорупційної державної політики полягає у зменшенні рівня корупції в Україні шляхом усунення передумов її виникнення через упровадження превентивних заходів, зміцнення режиму законності, а також формування у суспільстві нетерпимого, негативного ставлення до корупції як суспільно небезпечного явища за допомогою спільних зусиль державних та громадських структур, за участю міжнародних організацій [1, с. 33–34].

При цьому достатньо вдало було підкреслено у Національній антикорупційній стратегії на 2011–2015 роки, що «успішна протидія корупції можлива за умови наявності таких складових: належного антикорупційного законодавства, ефективного його застосування відповідними органами державної влади і органами місцевого самоврядування, координації їх діяльності; ефективної системи протидії корупції в усіх сферах діяльності органів державної влади і органів місцевого самоврядування та на всіх рівнях; відкритості та інформованості громадськості про здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції; взаємодії об'єднань громадян з органами державної влади і органами місцевого самоврядування у сфері формування та реалізації державної антикорупційної політики, підтримки антикорупційних заходів держави громадянським суспільством» [2].

Відповідно до статей 5 та 6 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції держави – учасниці повинні розробляти і здійснювати ефективну скоординовану політику щодо протидії корупції та утворити з цією метою спеціально уповноважений орган (органи) [3]. Відповідні рекомендації надані Україні Групою держав проти корупції (GRECO), Організацією економічної співпраці та розвитку та експертами Європейського Союзу.

Наразі в Україні створені умови для викорінення корупції і не просто задекларовано наміри запобігати та протидіяти корупції, а реально проявлено політичну волю на вищих щаблях влади щодо проведення повного реформування не лише антикорупційного законодавства, а також всієї державної антикорупційної політики [4].

Правовим підґрунтям реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії корупції стало прийняття Верховною Радою України так званого антикорупційного пакету законів, а саме: Закони України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки», «Про запобігання корупції» та «Про Національне антикорупційне бюро України». Цікаво, що де-факто правові та організаційні питання формування та реалізації антикорупційної політики, які визначені розділом III Закону України «Про запобігання корупції» [5] були прийняті Верховною Радою України одночасно з Антикорупційною стратегією на 2014–2017 роки [6]. Так, наприклад, ч. 3 ст. 18 Закону України «Про запобігання корупції» передбачено, що Антикорупційна стратегія розробляється Національним агентством з питань запобігання корупції [5]. Проте правовою основою створення даного органу став Закон України «Про запобігання корупції».

Необхідність затвердження Антикорупційної стратегії на рівні закону були обумовлені тим, що прийнята на підзаконному рівні правового регулювання Національна антикорупційна стратегія на 2011–2015 роки, затверджена Указом Президента України від 21 жовтня 2011 р. № 1001 [2], так і не стала ефективним інструментом антикорупційної політики.

Окремо необхідно відзначити систематично неповне виконання Україною міжнародних зобов'язань щодо запровадження антикорупційних стандартів. Так, з 25 рекомендацій GRECO, наданих за результатами першого і другого раундів оцінки, лише 13 рекомендацій виконано. З прийняттям П'ятого Додаткового звіту про виконання рекомендацій за результатами спільних Першого та Другого раундів оцінювання від 19 червня 2015 р., GRECO прийшла до висновку, що з 25 рекомендацій, наданих Україні, 20 було виконано задовільно чи продемонстровано значний прогрес, 4 були частково виконані, та 1 не виконана [7].

З 16 рекомендацій, наданих за результатами Третього раунду, виконано задовільно або здійснено у спосіб, що задовольняє, лише 3, було виконано частково – 7, не виконано – 6. Проте вже станом на 24 березня 2017 р за результатами Третього раунду оцінювання Україна звітувала про виконання 11 рекомендацій у повному обсязі та 5 – частково [8].

В умовах сьогодення актуальним є Звіт за результатами Четвертого раунду оцінювання, ухвалений на 76-му пленарному засіданні GRECO (Стразбург, 19-23 червня 2017 р.). Темою Четвертого раунду оцінювання є запобігання корупції щодо депутатів парламенту, суддів та прокурорів. Звіт містить рекомендації, що спрямовані на подальше зміцнення та посилення координації антикорупційних інститутів держави, передусім Національного агентства з питань запобігання корупції і Національного антикорупційного бюро України, посилення контролю з питань запобігання конфлікту інтересів, отримання подарунків та щодо дотримання професійної етики народними депутатами України, судьями і прокурорами, звернуто увагу на необхідність поширення знань в цій сфері. За результатами Звіту про виконання Україною рекомендацій за результатами оцінювання у рамках четвертого раунду (Стразбург, 2–6 грудня 2019 р. 84-те пленарне засідання) констатовано, що з 31 рекомендації GRECO Україна виконала у повному обсязі 5, виконані частково – 15 та невиконаними залишаються 11 рекомендацій [10].

Перспективним є проведення п'ятого раунду оцінювання GRECO щодо України, який торкнеться актуальних питань приведення до міжнародних стандартів процесів запобігання корупції у поліції та серед вищих посадових осіб держави.

Підсумовуючи викладене, необхідно констатувати, що виконання наразі невиконаних рекомендацій GRECO в четвертому раунді оцінювання та перспективному п'ятому раунді оцінювання має стати предметом Закону України «Про засади державної антикорупційної політики (Антикорупційна стратегія) на 2020–2024 роки».

Список використаних джерел

1. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення : підручник / В. Я. Настюк, О. Ю. Синявська, В. В. Мартиновський, В. О. Іванцов та ін. ; за заг. ред. В. Я. Настюка. Харків : Право, 2019. 512 с.
2. Про Національну антикорупційну стратегію на 2011-2015 : указ Президента України від 21.10.2011 № 1001/2011 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001/2011#Text>
3. Конвенція ООН проти корупції : Міжнародний документ від 31.10.2003 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text
4. Реформування антикорупційної політики держави: мета та шляхи удосконалення : роз'яснення Міністерства юстиції України від 07.09.2011 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0063323-11#Text>
5. Про запобігання корупції : закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
6. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки : закон України від 14.10.2014 № 1699-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>
7. Спільні Перший та Другий раунди оцінювання. П'ятий Додатковий звіт про виконання рекомендацій Україною. Для затвердження GRECO на 68 пленарному засіданні (Страсбург, 15-19 червня 2015 року) / Оціночні звіти Групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO) щодо стану корупції в Україні // Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: http://old.minjust.gov.ua/anti_corruption_grecorep
8. Третій раунд оцінювання «Криміналізація (ETS 173 nf 191, GPS 2)», «Прозорість фінансування партій» : Додатковий звіт про виконання рекомендацій Україною, затверджений GRECO на 75-му Пленарному засіданні (Страсбург, 20-24 березня 2017 року) // Офіційний сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: [https://nazk.gov.ua/sites/default/files/docs/2017/%D1%96%D0%BD%D1%88%D0%B5/GG%20GrecoRC3\(2017\)8%20en%20Final%20Ukraine%20Add%20to%202nd%20RC%20CONF%20UKR%20\(1\).pdf](https://nazk.gov.ua/sites/default/files/docs/2017/%D1%96%D0%BD%D1%88%D0%B5/GG%20GrecoRC3(2017)8%20en%20Final%20Ukraine%20Add%20to%202nd%20RC%20CONF%20UKR%20(1).pdf)
9. Четвертий раунд оцінювання. Запобігання корупції серед народних депутатів, суддів, та прокурорів : Звіт за результатами оцінки Україна, ухваленого на 76-му пленарному засіданні GRECO (Страсбург, 19-23 червня 2017 року) // Офіційний сайт Національного агентства в з питань запобігання корупції/ URL: <https://rm.coe.int/grecoeval4rep-2016-9-p3-76-greco-19-23-2017-/1680737206>
10. Четвертий раунд оцінювання. Запобігання корупції серед народних депутатів, суддів, та прокурорів : Звіт-оцінка відповідності Україна, ухваленого на 84-му пленарному засіданні GRECO

(Стразбург, 02-06 грудня 2019 року) // Офіційний сайт Національного агентства в з питань запобігання корупції. URL : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/03/Greko.pdf>

11. Невдовзі розпочнеться п'ятий раунд оцінювання ГРЕКО щодо України // Українські Національні Новини. Інформаційне агентство. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1813833-nevdovzi-rozpochnetsya-pyatiy-raund-otsinyuvannya-greko-schodo-ukrayini>.

Кобко Роман Васильович,
викладач кафедри правового забезпечення
господарської діяльності Харківського
національного університету внутрішніх
справ, кандидат економічних наук

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ НА РІВЕНЬ КОРУПЦІЇ В КРАЇНІ

Протидія корупційним проявам, як деструктивне явище в існуванні будь-якої країни, постійно потребує оновлення поглядів на засоби її здійснення. Дієві механізми зменшення рівня корупції передбачають не тільки переосмислення суспільних цінностей населенням, а й реорганізацію чи реструктуризацію органів управління в державі з метою створення більш сприятливого клімату до зменшення рівня терпимості до корупції.

З огляду на сучасні тенденції діяльності міжнародних міжурядових організацій у сфері протистояння корупції одним із ключових заходів є фінансування програм щодо протидії корупції в країнах іншими державами. Існує практика міжнародної фінансової допомоги країнам-реципієнтам з метою запровадження нових методів запобігання та протидії корупції. На думку великої кількості вчених, така практика має позитивні результати, однак важливим є створення окремих інституцій з розподілу даних коштів на території країни. Існують думки, що надходження іноземної допомоги так само сприяє поширенню корупції в контексті розподілу та управління даними ресурсами, тому існування незалежної інституції є виправданим та необхідним з точки зору ефективного і належного спрямування коштів.

З іншого боку, зовнішня допомога може принести країнам більше шкоди, ніж користі, знизивши якість їх національних інституцій та спроможність мобілізувати свої внутрішні ресурси. Допомога також може призвести до захоплення еліти, про що свідчить велика сума іноземної допомоги, яка пов'язана зі збільшенням депозитів на офшорних банківських рахунках. Тим більше, що підтвердженням цьому є той факт, що більше допомоги спрямовується до країн, де більш високий рівень корупції. Так, у дослідженні С. Кнакса [1] наголошено, що більший приплив допомоги знижує якість управління та збільшує корупцію. Дещо іншої думки дотримується Дж. Дейкстра [2], яка стверджує, що ефект допомоги у зменшенні корупції з часом покращується. За її словами, це стосується